

P7_TA-PROV(2010)0283

Kirgizisztán

Az Európai Parlament 2010. július 8-i állásfoglalása a kirgizisztáni helyzetről

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Kirgizisztánról és Közép-Ázsiáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a 2005. május 12-i és 2010. május 6-i állásfoglalására,
  - tekintettel az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájáról szóló, 2008. február 20-i állásfoglalására¹,
  - tekintettel az Európai Tanács által 2001-ben Göteborgban elfogadott, az erőszakos konfliktusok megelőzéséről szóló uniós programra,
  - tekintettel Catherine Ashton alelnök/főképviseelő asszony nyilatkozataira a 2010. június 11-i kirgizisztáni összecsapásokról és a 2010. június 28-i, az alkotmányról szóló népszavazásról,
  - tekintettel a Külügyek Tanácsa 2010. június 14-i következtetéseire,
  - tekintettel az EBESZ hivatalban lévő elnöke kirgizisztáni különmegbízottjának, az ENSZ-főtitkár kirgizisztáni különleges képviselőjének és az EU kirgizisztáni különleges képviselőjének a kirgizisztáni helyzetről szóló, 2010. június 16-i közös nyilatkozatára,
  - tekintettel az Európai Tanács 2007. június 21–22-i ülésén elfogadott, a Közép-Ázsiával folytatandó új partnerségre vonatkozó európai uniós stratégiára,
  - tekintettel a Tanács és az Európai Bizottság 2010. június 14-i közös jelentésére az Európai Tanács számára a Közép-Ázsiára vonatkozó uniós stratégia végrehajtásában elért eredményekről,
  - tekintettel az EU és Kirgizisztán között 1999-ben hatályba lépett partnerségi és együttműködési megállapodásra,
  - tekintettel az Európai Közösség regionális stratégiai dokumentumára a Közép-Ázsia számára a 2007–2013 közötti időszakban nyújtandó támogatásról,
  - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az ország déli részén fekvő Os és Dzsalamalab városokban 2010. június 11-én erőszakos összecsapások törtek ki, amelyek 2010. június 14-ig tovább fokozódtak, s ezek során a beszámolók szerint több száz fegyveres tombolt az utcákon, és célpontjaikat etnikai alapon megválasztva civilekre lőttek és üzleteket gyújtottak fel,
- B. mivel a kirgiz hatóságok szerint mintegy háromezren veszítették életüket az összecsapások következtében, ugyanakkor elhangzottak olyan aggodalmak – többek között Roza Otunbajeva, az ideiglenes kormány vezetője részéről –, hogy a tényleges

---

¹ HL C 184. E, 2009.8.6., 49. o.

számok ennél sokkal magasabbak lehetnek; mivel több mint kétezeren sebesültek meg vagy kerültek kórházba, és sokakat továbbra sem találnak,

- C. mivel a becslések szerint az erőszak következtében háromszázezeren kényszerültek lakóhelyük elhagyására, és százezeren kerestek menedéket a szomszédos Üzbegisztánban, mivel a taskenti kormány a nemzetközi szervezetek közreműködésével humanitárius segítséget nyújtott a menekülteknek, ám 2010. június 14-én – a további befogadóképesség hiányára hivatkozva – lezárta határát Kirgizisztánnal,
- D. mivel az ideiglenes kormány a térségben szükségállapotot hirdetett, a biztonsági erők pedig nem voltak képesek átvenni az irányítást; mivel Roza Otunbajeva ideiglenes elnök Medvegyev orosz elnökhöz és a Kollektív Biztonsági Szerződés Szervezetéhez intézett, a rend helyreállításához nyújtandó katonai támogatásra irányuló kérését elutasították; mivel kérték nemzetközi rendőri erő küldését, és az EBESZ jelenleg tanulmányozza a kérést,
- E. mivel az EU kifejezett érdeke egy békés, demokratikus és gazdaságilag virágzó Kirgizisztán létrejötte; mivel az EU elkötelezte magát, különösen a Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiája révén a régió országaival folytatott partnerség mellett; mivel most sokkal jelentősebb nemzetközi kötelezettségvállalásra van haladéktalanul szükség, és az EU által adott válasz kihatással lesz saját, partnerként való hitelességének megítélésére,
- F. mivel az Európai Bizottság 5 millió eurót különített el a sürgős orvosi ellátásra, humanitárius segélyre, nem élelmiszer jellegű segélyekre, védelemre és pszichológiai segítségnyújtásra a válság által érintett személyek részére; mivel ezt az ENSZ 71 millió dollár értékű gyorssegély iránti kérelméhez kell viszonyítani,
- G. mivel az EU a 2001-ben elfogadott göteborgi programban és az azt követő dokumentumokban elismeri a konfliktusok megelőzésének fontosságát, és a jelenlegi kirgizisztáni helyzet az elméleti okfejtés konkrét fellépés formájában történő gyakorlatba ültetését teszi szükségessé,
- H. mivel a 2010. június 27-én meglehetősen békés körülmények között és magas részvétel mellett lebonyolított népszavazás alkalmával a választók több mint 90%-a új, az elnöki és parlamenti hatalom egyensúlyát biztosító alkotmány, Roza Otunbajeva 2011. december 31-ig tartó átmeneti elnökségének megerősítése és az alkotmánybíróság feloszlata mellett döntött; mivel a parlamenti választásokat a tervek szerint 2010. október 10-én rendezik,
- I. mivel a közép-ázsiai országok számos közös kihívással néznek szembe, például a szegénységgel és az emberek biztonságát veszélyeztető különféle fenyegetésekkel, a demokrácia, a felelősségteljes kormányzás és a jogállamiság megszilárdításának igényével; mivel a régió problémáival és kihívásaival szembeni közös megközelítés érdekében helyre kell állítani és ki kell alakítani a regionális együttműködést, mivel a regionális és nemzetközi szereplőknek közösebb megközelítés kialakítására kell törekedniük a régió problémáival és kihívásaival szemben,
- J. mivel a harmadik országokkal kötött megállapodásaiban az EU-nak minden körülmények között fenn kell tartania elkötelezettségét az emberi jogok, a demokrácia

és a jogállamiság mellett, és következetes, regionális szerepét erősítő politikákon keresztül demokratikus reformokat kell előmozdítania,

1. mély aggodalmát fejezi ki a Dél-Kirgizisztánban történt tragikus és erőszakos összecsapások miatt, és részvétét nyilvánítja valamennyi áldozat családjá számára;
2. elítéli a dél-kirgizisztáni erőszakot; sajnálatát fejezi ki a kioltott emberi életek miatt, és reméli, hogy olyan békés megoldást sikerül találni a kirgizisztáni konfliktusra, amely a demokratikus elveken, a jogállamiságon és az emberi jogok tiszteletben tartásán alapul;
3. felszólítja az ideiglenes kormányt, hogy az elkövetők bíróság elé állítása érdekében lehetőleg nemzetközi szereplők segítségével folytassa le az erőszakos események hiteles, pártatlan és független kivizsgálását;
4. felszólítja az ideiglenes hatóságokat, hogy minden erőfeszítést tegyenek meg a helyzet normalizálása érdekében, és teremtsék meg a szükséges körülményeket ahhoz, hogy a menekültek és az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek önként, biztonságban és méltóságban visszatérhessenek otthonaikba; sürgeti a helyi hatóságokat, hogy hozzanak bizalomépítő intézkedéseket, és kezdjenek párbeszédet a Kirgizisztán déli részén élő valamennyi etnikai közösséggel a hiteles megbékélési folyamat elindítása céljából;
5. felhívja e tekintetben a Bizottságot, hogy a nemzetközi szervezetekkel együttműködve fokozza a humanitárius segítségnyújtást, és a kirgiz hatóságokkal és más adományozókkal együttműködésben indítsa el a lerombolt lakóházak rövid és középtávú újjáépítési programjait, az elvesztett értékek pótlását és a kirgiz hatóságokkal és más adományozókkal együtt indítson rehabilitációs projekteket annak érdekében, hogy kedvező feltételeket teremtsen a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek visszatéréséhez; ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet a helyi fejlesztési tervek fontosságára;
6. felhívja a figyelmet arra, hogy nagyobb nemzetközi erőfeszítésre van szükség az újjáépítés, a stabilizáció és a megbékélés támogatása érdekében Dél-Kirgizisztánban, és arra a lehetőségre, amelyet a tervezett 2010. július 27-i biskeki adományozói konferencia az ilyen erőfeszítések megalapozásához nyújthat;
7. hangsúlyozza, hogy a humanitárius válaszlépéseket olyan erőfeszítéseknek kell kísélniük, amelyek a helyzet stabilizálását szolgálják, és csökkentik az erőszak kiújulásának jelentős veszélyét, amely az Üzbegisztán, Kirgizisztán és Tádzsikisztán részét képező Fergana-völgy békéjét és biztonságát is fenyegeti;
8. az EU humanitárius segítségnyújtásának jelentős fokozására szólít fel a nemrégiben Dél-Kirgizisztánban történt erőszakos események érintettjei vonatkozásában, valamint kéri a Stabilitási Eszköz átfogó igénybe vételét;
9. úgy véli, hogy hosszabb távon is új szintre kell helyezni az EU kötelezettségvállalásait Dél-Kirgizisztánban; megismétli a Bizottsághoz intézett arra vonatkozó kérését, hogy készítsen javaslatokat a Fejlesztési Együttműködési Eszköz forrásainak újraelosztására, amelynek célja, hogy az EU jobb helyzetbe kerüljön az új kirgizisztáni helyzetre adott tartós válaszok megadásához; leszögezi, hogy az EU közép-ázsiai

politikájának egyik központi eleme az emberek biztonsága kell legyen;

10. felhívja a főképviselőt/alelnököt és a tagállamokat, hogy az erőszak újbóli kitörésének megelőzése, az összecsapásokban érintett városokban fennálló helyzet stabilizálása, az áldozatok és a legveszélyeztetettebb személyek védelme, valamint a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek visszatérésének elősegítése céljából nyújtsanak aktív támogatást és hozzájárulást az EBESZ rendőri missziójának mielőbbi bevetéséhez;
11. tudomásul veszi az alkotmányról tartott, 2010. június 27-i kirgizisztáni népszavazás viszonylag békés lebonyolítását; hangsúlyozza, hogy az alkotmányos rendhez és a jogállamisághoz való visszatérés alapvetően fontos az ország helyzetének hosszú távú stabilizálása érdekében; hangsúlyozza, hogy a következő (előzetesen 2010 októberére tervezett) parlamenti választásoknak kell biztosítaniuk az alkotmányos alapot az erős legitimitást és a lakosság széles körű támogatását élvező kormány számára; felszólítja ezért a hatóságokat, hogy hozzanak azonnali és határozott intézkedéseket az EBESZ/ODIHR által megállapított jelentős hiányosságok orvoslására a közelgő parlamenti választások előtt; várakozással néz annak elébe, hogy a jövőbeli kirgizisztáni parlamenttel erős parlamentközi kapcsolatokat alakítson ki;
12. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a hírek szerint emberi jogi aktivistákat tartóztattak le Kirgizisztánban, és azonnali szabadon bocsátásukra szólít fel; felhívja a kirgiz hatóságokat, hogy hozzanak meg minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy az emberi jogok védelmezői akadálytalanul folytathassák az emberi jogok előmozdítását és védelmét szolgáló tevékenységüket;
13. hangsúlyozza, hogy Kirgizisztánnak, szomszédainak, Oroszországnak, Kínának, az Európai Uniónak, az Egyesült Államoknak, az EBESZ-nek és a nemzetközi közösség többi tagjának közös érdeke, hogy megakadályozza a destabilizálódást, és minden érintett szereplőt felszólít a szinergiák azonosítására;
14. aggodalmának ad hangot a kirgizisztáni demokratikus átalakulás nehézségei miatt, amelyek, úgy tűnik, a kirgizisztáni ideiglenes kormány gyenge pozíciójából és az országban tevékenykedő bűnszervezetek – többek között a dél-kirgizisztáni kábítószer-kereskedők hálózatának – erejéből erednek;
15. úgy véli, hogy a különböző érdekek képviselését és a köztük való egyeztetést lehetővé tévő politikai rendszer létrehozására van szükség a feszültségek csökkentése és az erőszak újabb kitörésének elkerülése végett, és hogy az EU-nak és tagállamainak tevékenyen támogatniuk kell a demokratikus átalakulást, és törekedniük kell arra, hogy a nemzetközi szereplők eltérő hozzáállása közeledjen egymáshoz a kirgizisztáni reformfolyamat kilátásainak javítása érdekében;
16. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének/a Bizottság alelnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Kirgizisztán ideiglenes kormányának, az ENSZ főtitkárának, az EBESZ főtitkárának és az Európa Tanács főtitkárának.